

Aluekehittäjät verkostona, avain tehokkaampaan kiertotaloussiirtymään

30.8.2024

Etelä-Pohjanmaan yrityspalveluverkoston verkostopäiville kokoontui alkukesästä vaikuttava joukko alueen kehittäjäorganisaatioiden edustajia. Päivien aikana kuultiin mielenkiintoisia puheenvuoroja ja koettiin tärkeitä kohtaamisia. Seinäjoen ammattikorkeakoulun toteuttama Riihi-hanke oli verkostopäivien kumppanina ja työpajojen järjestäjänä. Työpajojen aiheina oli kiertotalouden rooli vihreässä siirtymässä ja miten alueellista yhteistyötä asian edistämiseksi voitaisiin yhdessä kehitystoimijaverkostona parantaa.

Tilaisuudessa esiteltiin hankkeessa talvella 2023 – 2024 tehtyjä selvityksiä, joiden mukaan enemmistö työelämästä haluaa tehdä muutosta kohti vihreää siirtymää, mutta kaipaa tukea, tietoa, esimerkkejä ja osallistumismahdollisuuksia. Selvitystä työelämän tarpeista on tehty yrityshaastatteluin sekä kyselyin alueen kehitys- ja koulutusorganisaatioille. Lisäksi asiaa kysyttiin suoraan eteläpohjalaisilta työntekijöiltä. Vastauksia saatiin yhteensä 430 kpl, joista 368 vastausta tuli työntekijäkyselyyn ja 44 kpl aluekehittäjäkyselyyn sekä 18 yritystä haastateltiin. Selvitysten kooste julkaistaan syyskuussa 2024.

Selvityksistä saatavan tiedon pohjalta Riihi-hankkeessa rakennetaan tarvelähtöinen toimijakartasto pk-yrityksille tarjottavan avun löydettävyyden parantamiseksi ja alueellisen yhteistyön tiivistämiseksi. Toimijakartaston taustatiedon keruu eri aluekehittäjäorganisaatioista aloitettiin verkostopäivillä pidetyssä työpajassa. Arvokkaan ajatuksenvaihdon myötä työ jatkuu nyt kohti konkretiaa kussakin organisaatiossa oman roolin kiteyttämisellä. Toimijakartastotyön myötä saadaan kokonaiskuva siitä, millaisiin asioihin tukea on saatavilla ja keneltä, sekä missä on mahdollisesti aukkoja. Tämä auttaa aluekehittäjiä mukauttamaan omaa työtään ja pohtimaan synergioita eri organisaatioiden välillä pk-yritysten näkökulmasta.

Aluekehittäjille suunnatussa työpajassa kysyttiin millaista kiertotaloutta edistävää yrityskohtaista palvelua työpajassa olevien vastaajien organisaatiot tarjoavat, vastauksia oli eniten seuraaviin vaihtoehtoihin:

- neuvonta (34%)
- yrityskohtainen ohjaukseen ja asiantuntijatuki (19%)
- täsmäkoulutukset ja työpajat (16%)
- rahoitus (13%)

Pienimmälle vastaajamäärälle jäivät mm. tutkimus-, laskenta-, mallinnus- ja mittauspalvelut sekä mentorointi ja edunvalvonta. Vastaajia oli yhteensä 62, mutta kaikki eivät vastanneet aktiivisesti jokaiseen kysymykseen. Kaikkien organisaatioiden edustajia ei tilaisuudessa ollut, mutta heiltäkin tietoa kartoitetaan toimijakartastotyön edetessä.

Yleisemmistä toiminnoista, joilla aluekehittäjät tukevat yritysten kiertotaloussiirtymää, nousi korkeimmalle tapahtumat ja verkotus 32% vastaajista. Muita toimia olivat avoimet työpajat ja koulutustilaisuudet 17%, työkalut 18% ja tiedon kokoaminen sekä tietoa siitä, mistä löytyy tietoa 18%. Koulutusorganisaatioiden roolin tärkeys nousi osaamis- ja osaajavajeen kirimiseen liittyvässä keskustelussa kriittiseksi. Alueen elinvoiman ja kestävän kehittämisen näkökulmasta kasvuun todettiin liittyvän voimakkaasti myös kansainvälistyminen niin yritysten kuin heidän monimuotoisen työvoiman ja työvoiman saatavuudenkin näkökulmasta.

Työpajassa kysyttiin myös, millaisia rooleja eri aluekehittäjäorganisaatioilla on tällä hetkellä pk-yritysten kiertotaloussiirtymän tukemisessa. Eniten rooleista nousi neuvova sekä seuraavina rahoittava ja rinnalla kulkija. Se, mitä nämä tarkoittavat käytännössä, on tavoitteena selvittää seuraavaksi. Kutakin organisaatiota haastetaan sanoittamaan toimintaansa kiertotalouden edistämisen näkökulmasta. Vähiten rooleista löytyi toteuttajia. Tämä on luonnollista aluekehittäjän työnkuvan näkökulmasta. Toisaalta yritykset kaipaavat apua usein juuri toteutukseen omien resurssiensa tueksi. Työpajassa eräs osallistuja pohtikin sitä, että onko yritysten tarpeiden ja käytössä olevan työkaluarsenaalin välillä kasvavaa kuilua. Ehkä yhteistyön tiivistämisellä tätä kuilua voidaan yritysten näkökulmasta hieman madaltaa, jos yritysten tukemiseen osallistuu useampi kehitystoimija enemmän yhteistyössä. Monia hyviä elementtejä on olemassa ja niitä yhdistämällä voidaan saada aikaan monenlaista tukea yrityksille aluekehittäjien verkostomaisella toiminnalla.

Selvitysten ja työpajan perusteella alueen eri kehittäjäorganisaatioiden roolien selkeyttämiselle ja tukitoimien löydettävyyden parantamiselle on selkeä tarve, että yritykset voisivat hyödyntää niitä tehokkaasti. Työpajassa osallistujilta kysyttiin, että tietävätkö he itse, mistä heidän organisaatiossaan tarjottujen kiertotaloutta edistävien palveluiden ja tukitoimien kuvaukset ja linkit löytyvät. Heistä 68% vastasi, että tietää mistä tieto löytyy. Työpajassa todettiin, että jokaisella organisaatiolla on vielä panostettavaa omaan viestintään niin sisäisesti kuin ulos, että yritysten tarve ja tarjolla olevat palvelut löytäisivät paremmin toisensa.

Kootusti työpajan kommenttien ja keskustelujen perusteella voidaan todeta, että yritysten lisäksi alueen kehitystoimijat kaipaavat tietoa toisiltaan ja toisistaan. Todettiin, että kaivataan enemmän yhdessä tekemistä ja keskinäistä vuoropuhelua aluekehittäjien välillä avoimuuden ja yhteistyön edistämiseksi. Jotta kehitystoimijat voivat tukea yrityksiä verkostomaisesti, täytyy jokaisella olla ymmärrys siitä, mitä kukakin tekee. Todettiin, että paljon on opittavaa kaikilla. Sisäisen verkostoitumisen lisäksi Etelä-Pohjanmaa tarvitsee myös verkottumista alueelta ulos. Työpajassa eräs vastaaja totesi, että kansallisia avaintoimijoita pitäisi haastaa mukaan alueen yrityskentän kehittämiseen aktiivisesti ja siirtää enemmän katsetta aluerajojen yli.

Riihi-hankkeessa rakennettava toimijakartasto on saanut kannatusta aluekehittäjiltä ja tarve on noussut myös yrityskentältä. Palvelulähtöinen toimijakartasto on hyvä alku ja rakennuspalikka aluekehittäjistä muodostuvan kiertotaloutta edistävän verkoston yhteyksien tiivistämiselle ja alueen yritysten kestävän kilpailukyvyn edistämiselle. Toimijakartaston pohjatyön aikana alueen kehitystoimijat voivat pohtia yhteisen kehittämisen lisäksi kukin omaa palveluntarjontaansa ja omaa resurssien, kuten osaamisen kehittämistarvettaan, että alueen yrityskenttää voitaisiin ohjata korkeamman asteen kiertotalouteen.

Tämä artikkeli on kirjoitettu osana hanketta Riihi – Resurssiviisaat verkostot Etelä-Pohjanmaalle. Hanke on Euroopan unionin osarahoittama. Hankkeen tiedotus ja materiaali löytyvät jatkossa Riihi-sivustolta: riihi.app-staging.seamk.hion.dev sekä ajankohtaiset kootusti myös hankkeen omilta sivuilta: https://projektit.app-staging.seamk.hion.dev/riihi/.

Jos sinulla heräsi jo kiinnostusta hanketta ja sen toimia kohtaan, ole matalalla kynnyksellä yhteydessä riihi@app-staging.seamk.hion.dev. Heli Hietala
SeAMK

Krista Mäki
SeAMK

Kirjoittajat työskentelevät projektipäällikköinä ja asiantuntijoina kertotaloutta ja kestävää liiketoimintaa edistävissä hankkeissa.